

Sygn. akt IV KK 162/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Józef Dołhy (sprawozdawca)

SSA del. do SN Dariusz Kala

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Andrzeja Wieczorka
w sprawie **M. Z.**

skazanego z art. 178a § 4 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 7 października 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Rejonowego w J.

z dnia 20 grudnia 2012 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w J.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w J., wyrokiem z dnia 20 grudnia 2012 r. wydanym w trybie art. 335 § 1 k.p.k., uznał M. Z. za winnego tego, że w dniu 6 października 2012 r. w miejscowości L., w ruchu lądowym kierował samochodem osobowym marki VW Polo o nr rej. [...] będąc w stanie nietrzeźwości 1,40 mg/l zawartości alkoholu w

wydychanym powietrzu, będąc wcześniej prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w J. sygn. akt .../03, czym wyczerpał znamiona występku z art. 178 a § 4 k.k. i za to, na mocy art. 178 a § 4 k.k. wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat; na podstawie art. 71 § 1 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. orzekł karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych, określając wysokość stawki dziennej na kwotę 20 złotych. Na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, na okres 3 lat; na podstawie art. 49 § 2 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 500 złotych. Ponadto, na podstawie art. 63 § 2 k.k., Sąd zaliczył na poczet orzeczonego wobec oskarżonego środka karnego okres rzeczywistego zatrzymania prawa jazdy od dnia 6 października 2012 r.

Wyrok nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się z dniem 28 grudnia 2012 r.

Od tego wyroku kasację w trybie art. 521 § 1 k.p.k., wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżając wyrok w całości, na korzyść M. Z., zarzucił rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa karnego procesowego, to jest art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegające na skazaniu M. Z. bez przeprowadzania rozprawy i wymierzeniu mu uzgodnionej kary, pomimo tego, że wniosek prokuratora, o którym mowa w art. 335 § 1 k.p.k., rażąco naruszył prawo karne materialne, to jest art. 178 a § 4 k.k. przez błędne przyjęcie, że M. Z. był uprzednio prawomocnie skazany za czyn z art. 178 a § 1 k.k., a w konsekwencji, że działaniem swoim wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 178 a § 4 k.k., podczas gdy prawidłowa subsumpcja winna skutkować przypisaniem mu sprawstwa występku z art. 178 a § 1 k.k. W konkluzji skarżący wniósł o 1) dopuszczenie dowodu z dokumentów z akt spraw:

- Sądu Rejonowego w J., ozn. sygn. .../03, tj. pisma z dnia 5 marca 2015 r. (k-33 akt);

- Sądu Rejonowego w J., ozn. sygn. .../07, tj. wyroku z dnia 12 grudnia 2007 r. (k-42 akt)

2) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w J. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna.

Skarżący zasadnie podnosi, iż Sąd Rejonowy w J., wbrew obowiązкови określoneму w art. 343 § 7 k.p.k., nie dopełnił powinności kontroli wniosku – nie zbadał okoliczności istotnej dla oceny prawnokarnej czynu zarzuconego oskarżonemu, tj. jego uprzedniej karalności – co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku z rażącym naruszeniem prawa karnego materialnego – art. 178 a § 4 k.k.

Odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 178 a § 4 k.k. podlega sprawca, który znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym i był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo dopuścił się czynu polegającego na prowadzeniu pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo. Ustawodawca nie podaje w tym artykule żadnych terminów, a zatem należy przyjąć że sprawca czynu z art. 178 a § 4 k.k. będzie ponosił tak zaostrzoną odpowiedzialność do momentu zatarcia poprzedniego skazania.

Z akt sprawy wynika, że M. Z. uprzednio został prawomocnie skazany wyrokiem nakazowym z dnia 18 grudnia 2003 r. Sądu Rejonowego w J. w sprawie o sygn. akt .../03, za czyn z art. 178 a § 1 k.k. popełniony w dniu 28 października 2003 r., na karę grzywny. Ponadto, wyrokiem tym orzeczono wobec M. Z. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku, zaliczając jednocześnie na poczet tegoż środka karnego okres rzeczywistego zatrzymania

prawa jazdy od dnia 28 października 2003 r. Na podstawie art. 49 a § 1 i 2 k.k. Sąd orzekł od oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 200 złotych na rzecz Stowarzyszenia Wspólnie Pomagamy w K. Wyrok w tej sprawie uprawomocnił się 5 stycznia 2004 r. (k - 28 akt).

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę dysponował odpisem w/w wyroku oraz informacją z Krajowego Rejestru Karnego (k - 12 akt), z którego wynika, że karę grzywny wykonano dnia 12 marca 2004 r., zaś zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych obowiązywał do dnia 27 października 2004 r. Skazany w dniu 15 kwietnia 2004 r. uiścił świadczenie pieniężne (k - 33 akt .../03).

Zgodnie z art. 107 § 4 i 6 k.k., w razie skazania na grzywnę skazanie ulega zatarciu z mocy prawa z upływem 5 lat od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania, jeżeli orzeczono środek karny zatarcie nie może nastąpić przed jego wykonaniem, darowaniem albo przedawnieniem jego wykonania.

W dacie orzekania przez Sąd Rejonowy w J., to jest dnia 20 grudnia 2012 r., M. Z. był osobą niekaraną, zaś popełniając w dniu 6 października 2012 r. czyn z art. 178 a § k.k. dopuścił się go w czasie, w którym nie obowiązywał już orzeczony wobec niego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych. W tych okolicznościach, niedopuszczalne było przypisanie M. Z. w niniejszej sprawie czynu z art. 178 a § 4 k.k.

Także drugi ze wskazanych w karcie karnej wyroków, nie uzasadniał zakwalifikowania czynu przypisanego oskarżonemu wyrokiem wydanym w sprawie .../12, z art. 178a § 4 k.k. W sprawie Sądu Rejonowego w J., sygn. akt .../07, wyrokiem z dnia 12 grudnia 2007 r. (prawomocnym 16 - kwietnia 2008 r.) oskarżony ten został uznany za winnego popełnienia czynu art. 178 a § 2 k.k. i za to skazany na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres próby 3 lat. Orzeczono także środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i rowerów z wyłączeniem pojazdów objętych kategorią B i T na okres 2 lat oraz świadczenia pieniężnego (k - 42 akt .../07).

We wskazanym wyżej postępowaniu, wnioskodawca był skazany za kierowanie rowerem, nie pojazdem mechanicznym, a ponadto kara i środki karne

były w chwili popełnienia czynu będącego przedmiotem postępowania w sprawie .../12 wykonane.

Należy podzielić pogląd Sądu Najwyższego, że: *„Fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178 a § 1 kk lub wymienione w art. 178 a § 4 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania, co do popełnienia czynu określonego w art. 178 a § 1 kk, uniemożliwia przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178 a § 4 kk także wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania. Nie stanowi natomiast przeszkody do przyjęcia odpowiedzialności z art. 178 a § 4 kk zatarcie, w dacie wyrokowania, skazania za przestępstwo, którego częścią było orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, jeżeli będący przedmiotem osądu czyn określony w art. 178 a § 1 kk został popełniony w okresie obowiązywania tego zakazu”* (np. postanowienie SN z dnia 21.08.2012 r., IV KK 59/12, OSNKW 2013, poz. 3; wyrok SN z dnia 4.12.2014 r., III KK 381/14).

W konsekwencji powyższych ustaleń, których dokonania zaniechał Sąd Rejonowy w J., wniosek prokuratora, w trybie art. 335 k.p.k., nie mógł zostać uwzględniony.

Wykazane powyżej uchybienia Sądu orzekającego wywarły istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, gdyż w ich konsekwencji skazano oskarżonego za typ kwalifikowany w sytuacji, gdy przypisany mu w wyroku czyn wyczerpywał jedynie znamiona występku z art. 178 a § 1 k.k.

Podzielając zasadność zarzutu kasacji i jej końcowy wniosek, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

eb